

MAGAZYN

przełom
WYDANIE MIEJSCOWE

Syn wybitnego przemysłowca i twórcy potęgi światowego koncernu obuwniczego odebrał tytuł Honorowego Obywatela Gminy Chełmek

Powrót Baty

Thomas J. Bata przecina szeroką wstęgę, przekracza drzwi z czerwoną ramą. Na pierwszej planszy w Domu Pamięci Tomasza Baty widzi zdjęcie ojca oraz fotografie innych członków rodziny. Oczy zachodzą mu wilgocią. W pamięci szybko przesuwają się obrazy. Na chwilę 93-letni mężczyzna zmienia się w kilkunastoletniego Tomika.

18 października 2007 roku zostanie jedną z najważniejszych dat w historii Chełmka. W tym dniu Thomas J. Bata odebrał tytuł Honorowego Obywatela Gminy Chełmek. Tytuł przyznany 31 maja 2006 roku.

Historia

W 1930 roku, znany na całym świecie przemysłowiec, pomysłodawca taśmowej produkcji butów Tomasz Bata kupuje od księcia Adama Sapiehy prawie tysiąc hektarów gruntu pod budowę fabryki i osiedla dla robotników.

W 1932 roku w Chełmku, w pierwszym w Polsce zakładzie Bata rusza produkcja butów. Powstają korty tenisowe, kino, stadion sportowy. Pracownicy przy taśmach do końca roku wytwarzają ponad pół miliona par butów. W lipcu twórca obuwniczego imperium i miłośnik awiacji Tomasz Bata ginie w katastrofie lotniczej nieopodal swojego lotniska w Otrokowicach. Kierownictwo nad firmą przejmuje jego przyrodni brat – Jan.

Konferencja

75 lat później, przed południem, Thomas J. Bata z żoną Sonją, w towarzystwie tłumacza, przekracza próg galerii Epicentrum Miejskiego Ośrodka Kultury Sportu i Rekreacji w Chełmku. Droga z Toronto w Kanadzie, gdzie mieszkają, była bardzo długa.

Siadają za długim stołem. Za nimi ogromny herb miasta z rogami jelenia, rozłożoną skórą, fragmentem koła zębatego i butem. Rozpoczyna się konferencja prasowa.

Prowadząca spotkanie Ewelina Kopic pyta Thomasa:

- Jakiej marki obuwie ma pan dzisiaj na nogach?

- To są buty z czeskiej republiki, z fabryki Bata – odpowiada.

Zona Sonja:

- Moje pochodzą z włoskiej fabryki Bata.

- Chełmek to historyczna stolica przemysłu obuwniczego – podkreśla burmistrz Andrzej Saternus. Opowiada o czasach przed i powojennych zakładu, który w latach swojej świetności zatrudniał ponad 10 tysięcy ludzi. Po 2000 roku upadł. Obecnie w strefie gospodarczej, powstałej w miejscu byłych Południowych Zakładów Przemysłu Skórzanego „Chełmek”, w kilkudziesięciu firmach pracują prawie trzy tysiące osób.

Sonja Bata:

- Pan Bata, ojciec Thomasa, wierzył, że potrzeba szczęśliwych ludzi, którzy mieszkają w miastach otoczonych zielenią, w miejscu, w którym dobrze się czują. Wtedy będą dobrze pracować. Firma Bata to nie tylko budynki. To filozofia i wartości, które niesie ze sobą - przypomina.

Wkrótce w Chełmku, w ramach rewitalizacji kompleksu przemysłowego, ma powstać ośrodek sportowo-rekreacyjny i nowe centrum miasta.

- To jest ta żywa idea Tomasza Baty – tłumaczy burmistrz.

Na koniec opowiada anegdotę.

- W latach 70. milicjanci zdawali egzamin. Jeden z nich schował ściągę do buta. Padło pytanie: jakie miasto jest stolicą Polski? Wyciągnął ściągę, popatrzył i napisał: Chełmek.

93-letni Thomas Bata słucha tłumaczenia z polskiego na angielski i po chwili wybucha serdecznym śmiechem.

- Jestem bardzo szczęśliwy, że mogę tutaj być – cieszy się.

Chwilę później mówi:

- Mamy czwórkę dzieci, dziewięcioro wnucząt. Trwamy w nadziei, że będą dalej nieść ze sobą te wartości, o których tu mówimy. Mój ojciec na pierwszym miejscu zawsze stawiał ludzi, później produkt, później służbę. Dlatego też budował szkoły.

- Ten herb z butem w środku będzie nam przypominał o Chełmku – zapewnia później Sonja Bata.

Na scenie

Kilka minut później. Sala widowiskowa ośrodka kultury wypełniona gośćmi. Wchodzi Thomas Bata z żoną. Wita ich burza oklasków. Wszyscy wstają z miejsc.

Przewodnicząca rady miejskiej Zofia Urbańczyk odczytuje akt nadania tytułu Honorowego Obywatela Gminy Chełmek.

- Jestem bardzo szczęśliwy i wzruszony tym wydarzeniem. Nigdy nie śniło mi się, że będę uhonorowany obywatelstwem tego miasta, w którym mój ojciec założył fabrykę – mówi uśmiechnięty Thomas Bata, ściskając zdo-

Thomas J. Bata i jego żona Sonja Bata na scenie ośrodka kultury w Chełmku

ny zwój papieru na drewnianych rolkach.

Jego żona dostrzega wśród publiczności gospodynię z zespołów śpiewających w barwnych strojach ludowych.

- Czy możecie panie wstać? Pięknie wyglądacie – chwali. - To ważne, że dbacie o zachowanie zwyczajów.

Na scenę wychodzi Natalia Kukulska - ambasador firmy Bata w Polsce. Sala wypełnia się muzyką.

Zdjęcie ojca

Budynek, kryty czerwoną dachówką, stoi na przedpolu byłego PZPS. To Dom Pamięci Tomasza Baty w Chełmku. Mało kto zwraca uwagę na dokuczliwą, jesienną mżawkę.

Thomas J. Bata przecina szeroką wstęgę, symbolicznie otwierając placówkę. Mija drzwi z czerwoną ramą. Na pierwszej planszy widzi duże zdjęcie ojca oraz fotografie innych członków rodziny. Oczy zachodzą mu wilgocią. W pamięci szybko przesuwają się obrazy. Na chwilę 93-letni mężczyzna zmienia się w kilkunastoletniego Tomika.

Fabryka

- Chcemy poszerzyć istniejącą strefę gospodarczą o 15 hektarów. Marzy mi się, żeby znalazł się duży inwestor na cały ten teren – zdradza Andrzej Saternus.

Czy będzie to Bata?

Piotr Tarczyński

► W roku 1960 rodzina Bata przenosi swą działalność do Kanady, gdzie powstaje Bata International Center w Toronto, gdzie dziś mieści się Bata Shoe Organisation (BSO), i skąd rodzina Tomasza Baty, w osobie jego syna Thomasa J. Baty oraz wnuka Tomasza Georga Baty, kieruje firmą.

► Bata Shoe Organisation zajmuje pierwsze miejsce na świecie pod względem produkcji i sprzedaży obuwia. Obecna na świecie z ponad 100 spółkami w 90 krajach.

► Bata ma rozbudowaną sieć ponad sześć tysięcy bezpośrednich punktów sprzedaży oraz 50.000 niezależnych sprzedawców detalicznych, prowadzonych na zasadzie franchisingu. Obuwie Bata jest wytwarzane na pięciu kontynentach świata. Bata obsługuje około miliona klientów dziennie.

► W Międzynarodowym Centrum Baty w Toronto znajduje się muzeum obuwia w specjalnie wybudowanym budynku o powierzchni 24 000 m kw. Zbiory muzeum zebrała żona Tomasza Jana Bata - Sonja. Liczą one ok. dziewięć tysięcy eksponatów z wszystkich części świata, od czasów starożytnych do dziś. Ten zbiór jest największym zbiorem obuwia na świecie, jedynym w Ameryce Północnej.